

de Volkskrant

Willen VVD en CPB soms helemaal geen senioren op de werkvloer?

Opinie

Een paar weken geleden besloot de Eerste Kamer (onze 'Chambre de réflexion'), zonder enige reflectie naar het schijnt, in te stemmen met een versnelde verhoging van de AOW-leeftijd naar 67 jaar. Werknemers van 61 jaar en jonger moeten nu tot hun 67ste jaar blijven doorwerken.

Nog geen week daarna bracht het CPB een rapport uit met als belangrijkste boodschap dat de langdurige werkloosheid van ouderen aan het toenemen is. Als je als oudere (45+) werkloos wordt, weet je vrijwel zeker dat je heel lang werkloos zult blijven, misschien zelfs nooit meer een baan zult kunnen vinden. Als ouderen werkloos blijven, gaat hun financiële positie snel achteruit en kunnen ze financieel in de knel komen. In ieder geval is hun toekomst in financiële zin niet zo rooskleurig als ze zelf verwacht hadden. Om dat te voorkomen, solliciteren veel oudere werklozen zich suf, maar vaak krijgen ze niet eens een reactie op hun brieven.

Werkgevers willen geen ouderen in dienst nemen. Het is te triviaal voor woorden om te beweren dat de versnelde verhoging van de AOW-leeftijd de bereidheid van werkgevers om ouderen in dienst te nemen geen goed zal doen. Maar het CPB ziet desondanks dat verband niet. Integendeel, dat ouderen zo lang werkloos blijven, komt, aldus het CPB, doordat ouderen niet genoeg solliciteren.

Onjuiste uitspraak

Bij monde van de directeur, Laura van der Geest, verklaarde het CPB dat als de werkloosheidsuitkering voor ouderen omlaag gaat, ouderen meer zullen gaan solliciteren. De werkloosheid onder ouderen daalt dan vanzelf. Verontwaardiging alom om deze uitspraak en inderdaad, ik kan mij geen andere CPB-directeur herinneren die zo'n ondoordachte en onmiskkenbaar onjuiste uitspraak op zijn naam heeft staan. Zelfs de minister van Sociale Zaken, Lodewijk Asscher, had geen goed woord over voor het voorstel van Van der Geest.

Laura van der Geest af, maar daar kwam een paar dagen later Anne Mulder van de VVD op, met het pleidooi de seniorendagen voor ouderen af te schaffen. Nu zijn die seniorendagen al aan het verdwijnen uit de cao's en bovendien worden die senioren-dagen soms vreemd gefinancierd.

Een betere garantie voor een generatieconflict op de werkvloer kun je niet krijgen

Zo konden aan mijn eigen universiteit ouderen (>61) tot voor kort een dag per week minder werken, voor nagenoeg hetzelfde salaris. Ik, als oudere werknemer, deed daar ook aan mee toen de tijd daar was, want het leverde mijn vakgroep extra geld op. Als genoeg ouderen aan de

regeling zouden meewerken, was er zo weer ruimte voor een jongere academicus. Zo leek het, maar op een gegeven moment schijnt iemand te hebben besloten dat de vakgroep geen financiële compensatie voor de seniorendagen meer zou krijgen. Met andere woorden, als de ouderen echt minder taken wilden omdat ze recht hadden op een seniorendag, zouden de jongere collega's harder moeten werken. Een betere garantie voor een generatieconflict op de werkvloer kun je niet krijgen. Als de werkgever zo met seniorendagen omgaat, kun je die voorziening ook beter direct afschaffen.

Wettelijk recht

Dat senioren zo nu en dan verlof nodig hebben, lijkt me overigens duidelijk. In het onderwijs en de zorg, bijvoorbeeld, zijn werkomstandigheden voor ouderen zwaar. Als ik vier uur achter elkaar college heb gegeven, zou ik het liefste een uur op bed gaan liggen om weer bij te komen. Enige vorm van verlof stelt ouderen beter in staat tot hun 67ste zonder problemen te blijven doorwerken.

'Seniorenverlof' kunnen we vergelijken met ouderschapsverlof. De wetgever vindt het belangrijk dat ouders voldoende tijd aan hun jonge kinderen besteden en hebben daarom een wettelijk recht op ouderschapsverlof ingevoerd. Dat verlof is in beginsel op kosten van de ouder zelf, al zijn er werkgevers die in de kosten delen. Het ligt voor de hand dat werkgevers ook in de kosten van het seniorenverlof delen, maar seniorenverlof zou in ieder geval een wettelijk recht moeten worden.

Anne Mulder van de VVD wil echter de seniorendagen helemaal afschaffen, zonder daarvoor iets in de plaats te stellen. Te duur voor werkgevers, is het argument. Het past in de lijn van het denken, waarvan ook het CPB last heeft, namelijk dat de werkloosheid van ouderen hun eigen schuld is. Ze solliciteren te weinig en ze willen te veel voordelen. De oplossing van Anne Mulder is simpel: we gaan de oudere werknemers afbeulen tot ze erbij neervallen. Het lijkt er op dat de VVD en het CPB eigenlijk helemaal geen senioren op de werkvloer willen.

Harrie Verbon is hoogleraar openbare financiën aan de Universiteit van Tilburg

17 juni 2015